
КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

А. С. ФІЛІПЕНКО,
*професор, доктор економічних наук, професор кафедри світового господарства
і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
вул. Юрія Іллєнка, 36/1, 04119, Київ, Україна*

РОЗВИТОК ГЛОБАЛІСТИКИ ЯК НОВІТНЬОГО НАПРЯМУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ

ANTON FILIPENKO,
*Professor, Doctor of Econ. Sci., Professor of the Chair
of World Economy and International Economic Relations of the
Institute of International Relations Taras Shevchenko National University of Kyiv,
36/1, Yuriia Illienka St., Kyiv, 04119, Ukraine*

DEVELOPMENT OF GLOBALISTICS AS THE NEWEST DIRECTION OF THE MODERN SYSTEM OF ECONOMIC KNOWLEDGE

Глобалізація, гіперфінансіалізація та віртуалізація міжнародного економічного простору зумовлюють формування нової конвергентно-мережевої фінансової цивілізації. Об'єктивний процес якісного розвитку інтегрованої, цілісної, глобальної економіки приводить до створення системи глобального управління в інтересах країн-глобалізаторів і глобальних ТНК – реальних агентів світ-системи глобалізму.

Рецензована нова фундаментальна наукова монографія відомих учених-економістів О.Г. Білоруса, В.І. Власова і А.А. Гриценка [1] є вагомим внеском у розвиток світової економічної науки в цілому та глобалістики зокрема. Особливістю монографії є всебічне та поглиблене дослідження теорії формування і функціонування глобальної конвергентної інформаційно-мережевої економіки в постіндустріальній світогосподарській системі.

У монографії послідовно й аргументовано розглянуто зародження сутності феномену глобалізації, еволюції та трансформації концепцій глобалізму як нового етапу розвитку глобальної інтеграції ринків і корпоратизації національних економік. У цьому зв'язку особливий інтерес становить деталізований і критичний аналіз досліджень провідних учених світу з таких важливих теоретичних і практичних питань, як феномен глобалізації, поняття глокалізації, глобальної економіки та глобалізму, вплив глобалізації на національні економіки різного рівня розвитку, причини транснаціоналізації, виникнення глобальної конвергентно-мережевої економіки, парадигма глобального співрозвитку.

Автори обґрунтовують, що в постіндустріальну епоху процеси глобалізації характеризуються формуванням світової та національних економік на засадах вільних ринкових відносин, інтеграцією фінансової сфери завдяки утворенню потужних міжнародних фінансових центрів, лібералізацією режимів регулювання інвестиційних потоків, розробкою інформаційних технологій і створенням глобальних ринково-фінансових мереж, посиленням ролі транснаціональних компаній. Відкривши ряд нових закономірностей динаміки світової економіки на етапі глобалізації та постіндустріалізму, автори доходять висновку про те, що глобалізація є вигідною лише для країн-глобалізаторів, оскільки її механізми підвищують конкурентність і ефективність їх економік.

Учені аргументовано доводять, що в умовах формування глобального постіндустріального мережевого глобалізму відбуваються посилення асиметричності розвитку національних економік регіонів і країн, домінування глобальних наднаціональних утворень, загострення конфлікту між реальним сектором економіки та фінансовою сферою, зумовлене прискоренням руху фінансового капіталу, в тому числі розширеним відтворенням фіктивного капіталу. Запропоновані авторами оригінальні концепції закономірностей еволюції глобальної постіндустріальної системи – це істотний внесок у розробку актуальних проблем глобального співрозвитку.

Філіпенко Антон Сергійович (Filipenko Anton), 2019; e-mail: anton_filipenko@ukr.net.

У монографії подано новий погляд на сучасний розвиток, особливості якого пов'язані з переходом від індустріально-ринкової економіки до інформаційно-мережевої. Суперечність сумісно-розділеного світу та формування кризових явищ на теперішньому етапі розвитку суспільства автори вбачають у протиріччі між глобалізацією, яка розвивається з боку сумісності та реалізується через інформаційно-технологічні та фінансово-економічні механізми, і локалізацією, що розвивається з боку роздільності та реалізується через просторово-територіальні форми локалізації матеріальних і трудових ресурсів, рух яких є непорівнянним з швидкістю фінансових потоків. Слід зазначити, що важливою формою прояву цієї суперечності є протиріччя між виробництвом реальної вартості та рухом її грошових і фінансових інструментів, що реалізується через відмінності в дії закону попиту і пропозиції, доходах і фінансових зобов'язаннях, механізмах встановлення ринкової рівноваги.

Автори продемонстрували нові закономірності й тенденції розвитку міжнародної торгівлі, провели глибокий аналіз світового експорту та імпорту товарів і послуг, зокрема – продукції аграрного сектору як головної складової світового ринку, з виділенням наявних особливостей розвитку зовнішньоторговельної діяльності як у регіональному та країновому розрізах, так і за рівнем розвитку національних економічних систем. На особливу увагу заслуговує авторська оцінка змін у динаміці експортно-імпортних операцій під впливом наслідків глобальної фінансової кризи, яка дозволила виявити закономірності зростання ролі міжнародної торгівлі у стабілізації економік, і в елімінуванні кризових шоків факторів. На основі масштабного статистичного і фактологічного вітчизняного та зарубіжного матеріалу автори докладно проаналізували фактори впливу на розвиток міжнародної торгівлі та висунули авторську концепцію – теорію глобалізаційного впливу через поширення інформаційно-комп'ютерних технологій і глобально-мережевих систем.

Ще одна важлива особливість дослідження – визначення конвергенції та неконвергенції транзитивних і авангардних економік як важливих передумов їх співрозвитку в процесі глобалізації та становлення нової формаційної соціально-економічної та суспільно-політичної системи глобалізму. Слід зазначити, що першим кроком на шляху глобальної інтеграції має бути перехід до нового етапу формування несилової світ-системи глобалізму в інтересах більшості країн світу. А вищою стратегічною метою економічної конвергенції постають соціальна орієнтація, зближення, інтеграція та синхронізація взаємодії розвинутих, транзитивних країн і країн, що розвиваються, на базі глобального солідаризму та єдиної світової системи співрозвитку.

З огляду на необхідність вирішення проблем розвитку України як складової світ-системи глобалізму, надзвичайно важливим є доробок авторів, що стосується створення Національної стратегії розвитку, яка стане основою успішної інтеграції в європейські системи і структури, антикризової концепції системи державного управління та національного економічного піднесення.

Викладені авторські ідеї, безперечно, посядуть гідне місце в українському і світовому науковому середовищі. Особливою цінністю монографії є її високий науковий рівень, який відображає сучасні дослідження розвитку світу і світоустрою, деталізує тенденції, закономірності та закони його функціонування. Рецензована монографія – вагоме досягнення української наукової школи глобалістики та важливий крок для подальшого розвитку глобалістики як новітнього напрямку економічної теорії в сучасній системі знань.

Список використаної літератури

1. Белорус О.Г., Власов В.И., Гриценко А.А. Глобальная конвергентно-сетевая финансовая экономика : моногр. – Lambert Academic Publishing, 2018. – 632 с.

References

1. Belorus O.G., Vlasov V.I., Gritsenko A.A. *Global'naya Konvergentno-Setevaya Finansovaya Ekonomika* [The Global Convergent-Network Financial Economy]. Lambert Academic Publishing, 2018 [in Russian].

*Рецензія надійшла до редакції 4 грудня 2018 р.
The review was received by the Editorial staff on December 4, 2018.*